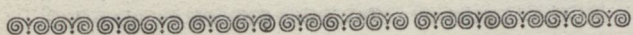

az italt a pohár mellé, óh nagyon finom ember. Lakáj. Ősi, szépen kifosztult, generációkon át kristályosodott lakájtípus, az ura iránti kutyahűségben, a pillanatok alatti meghunyászkodásokban, de a nagy felbuzgó, mindennel leszámolni akaró percekben is. Az édes pici hercegnő pedig a komornát játsza és — mit tudni miért, a rossz szerepért kárpótlásként, vagy csak a kaland kedvéért — keresi a maga kis játékát, talán csak unalom-üzőnek. És Jean az, aki lépre megy; de a játék heves mindkét részről: hol egyik, hol másik van fölül és a végén a nő sem tudja már, hogy hercegnőt vagy komornát játszon-e Jean előtt. Szegény daliás főkomornýik van legkevésbé tisztában a helyzettel: mikor a komornát öleli, nem teszi meg, amit a hercegnővel szeretne; mikor a hercegnőnek felszolgál, nem tudja megfenni, amit a komorna szívesen megadott volna neki. Jean, szegény daliás főkomornýik, hogy fölfödözte a hercegnő inkognitóját, azt hiszi, kezében tartja a herceget és indul, leszámolni vele; de késő, mert a kastélyt titokban eladták. Jean, szegény, daliás főkomornýik, lefőzve, egy teljesületlen álm érzésével a szemében nyit ajtót a távozó hercegnőnek.

Ez a pici, de erős hercegnő a Varsányi Irén művészetében edződött színpadra, ami olyan, mint egy csodálatos szépen fazettált kristály; ahová fordítják, új és új színekben, nagyszerű sugarakban vetíti vissza a formákat és itt, ebben az idegenszerű kiejtésű, furcsa szerepben, a gyerek módjára kegyetlenül játszó, gyerek módjára gondatlan, raffinált gyerek asszony szerepében a Varsányi nagysága megint csak gyarapodott egy hatalmas fejjel. Tanay meghatóan groteszk főkomornýik, egy libériába zárt vergődő lélek; Makay Margit bájosan ad egy kis komornát és nem szabad megfelekedezni Hegedűsről, aki a szomszéd uraság matérialista sofförjének rövid szerepében fénypontja az előadásnak. A többiek mind, valamint a rendezés is jó volt.

Medgyes László.

CAESAR ÉS CLEOPATRA. (A Nemzeti Színház bemutatója.)

Shaw értéke ebben a darabban abban csúcsondik, hogy nem fél az anakronizmustól és kedélyes, újraértékelő cinizmusával arra kényszerít bennünket, hogy benne a letűnt korok felújítóját lássuk. Hogy Shaw a múlt és a jelen történelmi felfogása közötti tért mulatságos operettjelenetekkel igyekszik kifőltetni, ez nem csupa pöz, hanem Shawnak önmagához legméltóbb theoriája.

Shaw szfinszeket, világitótornyokat ad, közben bemutatja Caesart, az öreg, kopaszságát titkoló gavallért, akiből minden nemes, római vonás hiányzik. Shaw Caesarja valóságos operett hős, aki

hiú és gyerekesen pozör, ellentétben a kommentárok Caesarjával, aki csupa egyszerűség és nyugalom. Az a páraflan következetesség, amellyel Shaw Caesar nagyságát minél erősebben próbálja a legfelsőségesebb önhittséggel és mélységes ravasszággal kidomborítani, eleinte bosszantóan hat reánk, később már csak az unalom marad meg belőle, mely legszembeötlőbb jele a színezés és az árnyékolás hazug voltának.

De ahogy Shaw Cleopatrá, ezt a drága öntudatlanul gondolkodó kis leányt ábrázolja, különösen a pusztai jelenetben a szfinksz előtt, ez úgy hat reánk, mint valami káprázatos tündérmese, egy kis, síró királynőről, aki annak panasolja el szomorú sorsát, aki tulajdonképen annak okozója volt és ugyanannak megsemmisítője is akar lenni. Ahogy Caesar megáll a szfinksz előtt, zölden derengő holdfényes éjszakában és keresi a szavakat, a véletlen gesztusokat, úgy vágják el a multat az öntudatlanul kiejtett szavak és a mult minden szálát kitépik a történelmi élelből és már itt fódulnak a kérdések, előtérbe jutnak a kételyek, hogy minden lehet és semmi sem valószínű. Tehát nincsenek hősök, csak szellemes, kedélyes háborúdsdi zsenik és nincsenek kislányos, graciöz királynők, hanem a szfinkszek kőkarmai között tulajdonképen egy világot uralni akaró, forró vérű nőstény szunnyadoz.

Az egész darab egy übermensch-i pöz, nem Nietzsche, hanem Shaw modorában. Ez a prokrusteszi kegyeflenség, amellyel sikerült Shawnak egy a mult józan hőse helyett, egy a mai élet ideáljának megfelelő tökéletes embert és kegyelemosztó Caesart ábrázolni, tulajdonképen csak egyenes alapja a morálnak, amely morálnak legnagyobb ellensége az immorális tendenciákra esküsző Shaw.

Kissé elkésve érkezett a Nemzeti Színházba a Shaw komédia. Későbbben írt darabjai már jórészt színre kerültek nálunk és a lomtárból, a könyvespolcra kivett történelem a színház előadásában, rendezésében nagyon is megviseltté vált. Csató Kálmán rendezése — minden gondosság ellenére is — erőltet volt. Az előadás sikertelenségét nagyrésztben Gál merevsége és Váradi Aranka küzdelme — e női karakter hű megajzolásában — is elősegítették. Somlai és Pethes epizód szerepükben legkellemesebb impressziókat adtak.

K. E.

KÖZGAZDASÁG.

A TÖMEGSZTRÁJK ÉS A KÖZGAZDASÁGI HELYZET.

A szocialdemokrata párt az általános titkos választójog érdekében politikai tömegsztrájkot hirdet. A munkabeszüntetés, melyet máskor gazda-

sági béremelés, hatalmi kérdés szokott előidézni, ezuffal politikai okból állott elő.

A gyárosok a politikai tömegsztrájkjal szemben nem helyezkedtek arra az álláspontra, amelyre más kérdésekből előállott általános sztrájkokból szoktak. Ezt a sztrájkot, amely a munkásság politikai jogaiért folyik, megengedhetőnek tartják, bár hangsúlyozzák, hogy abból elég kárak származik. Érthetővé tesszük a gyárosok ezt a kijelentését azzal, ha megmagyarázzuk, hogy a gyárosok legnagyobb része függ a kormány jó vagy rossz kedvétől és így felhasználják a legkisebb alkalmat is, hogy megtorlást keressenek.

Pedig a gyárosok károsodása nyilvánvaló. A készárúk szétküldése akadályt szenved, a feldolgozás alatt levő áru feldolgozását az esetleg napokig, hetekig tartó tömegsztrájk előnytelenül hátráltatja, ami gyorsan romló árunál nagyobb arányú károsodás. A nyers anyagnak is legelőbbször hátrányára van a késedelmes megmunkálás, elkészítés.

A tömegsztrájkot azonban leginkább a közvefítő kereskedelem érzi meg, amely valóságos szeizmográf a közgazdaság testében. Már hetekkel ezelőtt, mikor a tömegsztrájk távoli rémként jelentkezett láthatáron, a közvefítő kereskedelem megérezte a közalgó vihart.

Csalódásba ne vigyen bennünket az általános sztrájk fenyegető pillanataiban megnyilvánult vásárlási kedv. Ez csak különösen az élelmi és közhasználati cikkek gyors bevásárlásában nyilatkozott meg. A hirtelen fellobbanást csakhamar kedvetlenség váltotta fel.

A többi ezerféle árucikk eladásából élő kis és nagykereskedelem ezalatt egészségtelen pangásnak indult.

A nagykereskedelem a tőzsde irányítás után indul. Mivel pedig tudvalevőleg az előző hónapok bomlási folyamatnak megalapozói voltak, a szocialisták által elérkező vagy elérkezett általános sztrájk, úgy a tőzsde baisekedvének, mint nagykereskedelmünknek megadta a kegyelemdőfést.

Közgazdasági életünk ilyen hanyatlásának láttára csak az a reménységünk marad, hogy az a sztrájk, amely ma a legszomorubb eredményeket készíti elő számunkra, eredményes lesz és hosszú időre nyugodt, konszolid állapotot fog teremteni.

Kovács Kálmán.

A TEXTILGYÁRAK EGYEZMÉNYE.

A szövőipari kartel létrehozásán fáradozó nagybankok erősen dolgoznak, hogy az elvben már elhatározott megalakulás utjából elhárítsák az összes akadályokat. Akadályok pedig már elég nagy számmal vannak. A mozgalomhoz csatlakozott gyári vállalatok ahoz a föltételhez kötötték a maradásukat, ha a termelési kontingensnek legalább 75%-a benne lesz a konvencióban. A 75 százalék csatlakozása azonban még nincs biztosítva. Olyan nagy cégek, mint a Hermann Pollak's Söhne és a Benedikt Schrok, még mindig nem voltak rávehetőek, hogy e konvenciót elfogadják. Február 20-ika volt kitűzve utolsó terminusnak az érdekelt gyárak csatlakozásának bejelentésére. A Creditanstalt és a Hitelbank, mely az aláírásokat gyűjtötte, most azzal a kéréssel fordult az eddig jelentkezetekhez, hogy aláírásukat még április 20-ig tekintsék kötelezőnek.

KÁSA GÁBI ARCKÉPE

